

BİLGİ TEKNOLOJİLERİNDEN YARARLANARAK BİREYSEL EMEKLİLİK SİGORTALARININ MÜŞTERİYE SUNUMUNDA ALTERNATİF YAKLAŞIMLAR

¹Bahaddin Rüzgar

²Merve Kaleağası

ÖZET

İşletmeler ya da bireyler çeşitli nedenlerle mevcut risklerini teminat altına almak için sigorta yaptırırlar. Yapılan sigorta ile satın alınan teminat mevcut bir riskin ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Genel sigortalar kapsamında ele alınmalarına karşılık farklı bir boyut sergileyen bireysel emeklilik sigortaları, ülkemizde uygulanmaya başladığı 2003 yılından bu yana sigorta bilincinin geliştirilmesinde, gelecekte bireylerin sosyal yaşamlarını destekleyen bir katkının oluşturulmasında ve en önemlisi de ekonomiye düzenli ve uzun süreli kaynak sağlanmasında büyük etki sağlayacaktır. Bireyler gelecekte gelir düzeylerini koruyabilmek ya da belirli bir birikim oluşturmak gibi çeşitli nedenlerle bireysel emeklilik sigortası poliçesi satın alabilirler. Ancak ister poliçeyi satan temsilciler olsun, isterse poliçeyi satın alan müşteriler olsun ele alınan poliçenin sonuçlarını net olarak tamamen kavramamaktadırlar. Aslında poliçe teminatlarının bugün ne anlama geldiği yani bugünkü değerinin ne olduğu ve yaşamlarını nasıl etkileyeceği tam olarak anlatılamamaktadır. Diğer bir deyişle, bilgi teknolojilerinin etkin olarak yaşamımıza bu kadar girdiği günümüzde, bilgisayarların etkin kullanımı, uzaktan ve internet destekli eğitim ile müşterilerin poliçe ile ilgili tüm sorunları ve poliçenin sağladığı getiriler bilgisayar ortamında müşteriye rahatlıkla gösterilebilir. Bunun yanında, Web sayfası tasarımları ile müşteriler sistem ve yatırımla ilgili tüm değerlendirmeleri rahatlıkla görebilirler. Bu amaçla, bireysel emeklilik şirketlerinin web sayfaları incelenerek müşterisi olsun ya da olmasın kişilerin bireysel emeklilikle ilgili sorularını yanıtlayacak ve onların yatırımları ya da muhtemel yatırımları ile ilgili detaylı bilgi verecek şekilde düzenlenip düzenlenmediği araştırılmıştır. Ayrıca, bir bireysel emeklilik sigortasının müşteriye sağladığı avantajlar ve müşterinin gelecek için yaptığı yatırımın boyutları şirketler bazında eğitim teknolojilerinden yararlanarak incelenmiş ve müşteri ihtiyaçlarını temel alan bir çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel emeklilik, Simülasyon, e-bireysel , Uzaktan ve internet destekli eğitim

1. GİRİŞ

Bireysel Emeklilik Sistemi, bireylerin yaşlılıklarında veya aktif çalışma yaşamlarının sonunda bir ek gelir sağlamaya yönelik, herkesin kendi birikimleri oranında gelir alacağı, kamunun gözetim ve denetiminde özel şirketler tarafından yapılan, gönüllü katılıma dayalı, kamu sosyal güvenlik sistemlerini tamamlayıcı bir emeklilik sistemidir. Bireysel Emeklilik Sistemi, gönüllü katılım esasına dayanmaktadır. İsteyen katılımcılar, belirli bir katkı payını, kendi ihtiyaçlarına göre düzenlenecek emeklilik sözleşmesini imzalayarak sisteme dahil olur. Katılımcılar, aynı şirkette seçmiş olduğu plan içerisindeki fon dağılım oranlarını değiştirebilir (yılda 4 kez). Katılımcılar, aynı şirket planları arasında geçiş yapabilirler (yılda 1 kez). Katılımcılar, dilediği takdirde birikimlerini başka bir şirkete aktarabilirler (En son aktarım yaptığı tarihten itibaren en az 1 yıl sonra). Katkı payı ödemeye ara verebilirler. Emeklilik öncesi sistemden ayrılma hakkına sahiptirler. Katılımcıların vefatı halinde birikimleri lehtarına, lehtar belirtilmemiş ise kanuni mirasçılara ödenir. Katılımcılar, tasarruflarını şeffaf bir biçimde takip edebilirler. Emekliliğe hak kazandıktan sonra katılımcı tercihiyle göre birikimlerini **toplu para, aylık, 3 aylık, 6 aylık veya yıllık maaş ve kısmen toplu para, kısmen maaş** şeklinde alabilirler. Katılımcılar, istedikleri aylık katkı miktarını en az 10 yıl boyunca ödemek şartıyla, 56 yaşını doldurduklarında emeklilik hakkını kazanır. Bireysel olarak, kendisinin ve yakınlarının geleceğine önem veren, ek bir güvence talep eden herkes bu sistemden yararlanabilir. Kurumsal alanda ise, insan kaynakları politikalarına önem veren, nitelikli iş gücünün motivasyonunu, dolayısı ile toplam performansını artırmayı hedefleyen tüm kurumlar, bu sistemde kendileri için vergi avantajı da dahil çeşitli olanaklar bulacaklardır. Bu süre içinde katkı payları, oluşturulan emeklilik fonlarında ve değişik emeklilik planları içinde değerlendirilir. [1]

Bireysel emeklilik sisteminin temel özelliklerini aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür :

- Sistem, gönüllülük esasına göre işleyecek ve her kesimin katılımına açık olacaktır.
- Tasarruflar, Hazine Müsteşarlığı'nın denetimine tabi olarak kurulacak emeklilik şirketleri tarafından, Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı çerçevesinde oluşturulacak emeklilik yatırım fonlarında değerlendirilecektir.
- Emeklilik şirketleri en az 3 farklı risk ve getiri bileşimine sahip emeklilik yatırım fonu kuracak, bu şekilde bireylerin kendi risk ve gelir beklentilerine uygun yatırım tercihleri yapabilmelerine olanak tanınacaktır.
- Yatırımların kamu borçlanma senetleri ve ters repo gibi sabit getirili yatırım araçlarının yanı sıra, hisse senedi gibi değişken getirili yatırım araçlarına da yönlendirilmesi mümkün olacaktır.

¹Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aktüerya Bölümü, Göztepe Kampusu, 34722 Kadıköy, İstanbul. bruzgar@marmara.edu.tr

²Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aktüerya Bölümü, Göztepe Kampusu, 34722 Kadıköy, İstanbul. mervos@yahoo.com